

Richard Wright (1908-1960)
Haiku: This Other World

Richard Wright saját magáról készített fényképei, Normandia, 1959.

Haikuvilág

Terebess Gábor fordításai

Modern nyugati haiku, Orpheusz Kiadó, Budapest, 2005, 179-205. oldal

Wright, az amerikai néger irodalom vezéralakja csak halála előtt másfél évvel kezdett haikukat írni, párizsi emigrációjában. Az elkészült 4000 versből még ő maga válogatott ki egy kötetre valót (817-et) *Haiku: Egy más világ* címmel. Csaknem negyven év múlva, 1998-ban adták ki először. (A lefordított 129 haikuvers számozása e kötet sorszámaira utalnak.)

Két legismertebb regénye, a *Native Son*, 1940 (*Meghajszolt vad*, 1941), és a *Black Boy*, 1945 (*Feketék és fehérek*, 1948) magyarul is megjelent.

1

I am nobody:
A red sinking autumn sun
Took my name away.

**Egy senki vagyok –
A lebukó őszi Nap
Ellopta nevem.**

3

Keep straight down this block,
Then turn right where you will find
A peach tree blooming .

**A ház sarkánál
Fordulj jobbra: virágzik
Az őszibarack.**

7

Make up you mind, Snail!
You are half inside your house,
And halfway out!

**Dönts végre, csiga,
Félig a házadban vagy,
Félig meg kint vagy!**

11

You moths must leave now;
I am turning out the light
And going to sleep.

**Elég, molylepkék,
Leoltom a villanyt és
Megyek aludni.**

16

All right, You Sparrows;
The sun has set and you can now
Stop your chattering!

**Jól van, verebek;
Lement a nap, vége a
Cshivitelésnek!**

18

Sparrow's excrement
Becomes quickly powdery
On sizzling pavements.

**Verébpotyadék
Porrá szárad rögtön
A forró kövezeten.**

20

The dog's violent sneeze
Fails to rouse a single fly
On his mangy back.

**Hiába prüsszent
A kutya, légy se rebben
Rühes hátáról.**

21

On winter mornings
The candle shows faint markings
Of the teeth of rats.

**Téli reggelek
Patkányfog finom karca
A gyertyacsonkon.**

22

With a twitching nose
A dog reads a telegram
On a wet tree trunk.

**Szimatoló orral
Sürgönyt olvas a kutya
Vizelt fa törzséről.**

24

The webs of spiders
Sticking to my sweaty face
In the dusty woods.

**A poros erdőn
Pókhálók ragadtak
Izzadt orcámra.**

30

A bloody knife blade
Is being licked by a cat
At hog-killing time.

**Véres késpengét
Nyalogat a macska
Ma disznót öltek.**

31

In the falling snow
A laughing boy holds out his palms
Until they are white.

**Hull a hó. Egy srác
Vígán tartja fel tenyerét,
Míg fehér nem lesz.**

50

One magnolia
Landed upon another
In the dew-wet grass.

**Magnóliavirág
Magnólián landolt
Harmatos fűben.**

51

As the sun goes down,
a green melon splits open
And juice trickles out.

**Ahogy lemegy a Nap,
Egy sárgadinnye széthasad,
Kicsordul a leve.**

53

A sparrow's feather
On a barb of rusty wire
In the sizzling heat.

**Verébtoll akadt
Rozsdás drót szögére –
Perzselő hőség.**

57

Sleety rain at night
Seasoning swelling turnips
With a tangy taste.

**Ónos éjeső
Fűszerezi a retket,
Hogy erős legyen.**

58

Heaps of black cherries
Glittering with drops of rain
In the evening sun.

**Feketecseresznye
Halma esőtől ragyog,
Alkonyi fényben.**

67

The day is so long
That even noisy sparrows
Fall strangely silent.

**Hosszúra-nyúlt nap
Furcsán elcsitultak a
Lármás verebek.**

75

Spring begins shyly
With one hairpin of green grass
In a flower pot.

**Félénk egy tavasz:
Hajtúnyi zöld fűszál a
Virágcserepben.**

78

An apple blossom
Trembling on a sunlit branch
From the weight of bees.

**Napfényes ágon
Méhek terhétől reszket
Egy almavirág.**

93

Leaving its nest,
The sparrow sinks a second,
Then opens its wings.

**Veréb zuhan ki
Fészkéből, egy másodperc,
Majd szárnyat bont.**

95

Like a fishhook,
The sunflower's long shadow
Hovers in the lake.

**Mint halászzsinór,
Napraforgó hosszú árnya
Pásztáz a tavon.**

97

In the setting sun,
Each tree bud is clinging fast
To drying raindrops.

**Lebukik a nap,
Minden rügy kapaszkodik
Egy esőcseppbe.**

101

Quickly vanishing,
The first drops of summer rain
On an old wood door.

**Mindjárt elpárolog
Nyáreső első cseppje
A fakapuról.**

117

The crow flew so fast
That he left his lonely caw
Behind in the fields.

**A varjú elszállt,
Magányos károgása
Lemaradt a mezőn.**

120

Crying and crying,
Melodious strings of geese
Passing a graveyard.

**A sírkert fölött
Vadludak hosszú füzérei
Szólongatnak.**

134

One autumn evening
A stranger enters a village
And passes on through.

**Egy őszi estén
Idegen érkezik a faluba
És megy is tovább.**

142

A wounded sparrow
Sinks in clear cold lake water,
Its eyes still open.

**A jeges tóba
Sebesült veréb merül
A szeme még néz.**

144

Amidst the flowers
A China clock is ticking
In the dead man's room.

**Virágok között
Porcelán óra ketyeg
A halottas szobában.**

171

With indignation
A little girl spans her doll, –
The sound of spring rain.

**Kislány a babát
Elfenekeli mérgesen –
Kopog az eső.**

172

The scarecrow's old hat
Was flung by the winter wind
Into a graveyard.

**Madárijesztő
Kalapját viszi a szél
A temetőbe.**

175

Coming from the woods,
A bull has a lilac sprig
Dangling from a horn.

**Ligetből jövet,
Orgonavirág lifeg
A bika szarván.**

179

The summer moonlight
Gleams upon a blacksmith's forge,
And cools red embers.

**Nyári holdvilág
Besüt a kovácsműhelybe,
A parazsat húti.**

183

All the city's bells
Clang deafeningly this midnight,
Frightening the New Year!

**Kong siketítón,
Éjfélűt minden harang,
Elíjed az Újév!**

184

No birds are flying;
The tree leaves are still as stone, –
An autumn evening.

**Madár se repdes,
Kő a levél, nem rezdül –
Őszi alkonyat.**

187

In an old woodshed
The long points of icicles
Are sharpening the wind.

**Régi kalyibán
Hosszú, hegyes jégcsapok
Élezik a szelet.**

191

Little boys tossing
Stones at a guilty scarecrow
In a snowy field.

**A havas mezőn
Bűnös madárijesztőt
Köveznek a fiúk.**

193

Standing patiently,
The horse grants the snowflakes
A home on his back.

**Türelmesen áll
A ló, helyet ad hátán
A hópolyheknek.**

196

Tossing all day long,
The cold sea now sleeps deeply
On a bed of stars.

**Háborgott egész nap
Most mélyen alszik a tenger
Csillagágyon.**

200

A silent spring wood:
A crow opens its sharp beak
And creates a sky.

**Tavaszi erdő
Egy varjú kinyitja csőrét
S megteremti az eget.**

202

A cock's shrill crow
Is driving the spring dawn stars
From out of the sky.

**Kukorékolás
Úzi a csillagokat
Hajnali égről.**

212

From the skyscraper,
All the bustling streets converge
Towards a spring sea.

**Felhőkarcolók alól
Tavaszi tengerbe tart
Mind a zibongó utca.**

214

While plowing the earth,
All my crows are visiting
A neighboring farm.

**Míg földet szántok,
Minden varjúm a szomszéd
Farmra látogat át.**

217

Surely that spring moon,
So yellow and so fragile,
Will crack on a cloud!

**Tavaszi hold,
Oly sápadt és törékeny,
Felhőn is reped.**

222

Holding too much rain,
The tulip stoops and spills it,
Then straightens again.

**Esővel teli
Tulipán – hajol, loccsant,
Újra kihúzza magát.**

226

Like a spreading fire,
Blossoms leap from tree to tree
In a blazing spring.

**Mint a tűz, terjed
A virág fáról fára –
Lángol a tavasz.**

228

The sudden thunder
Startles the magnolias
To a deeper white.

**Mennydörgés hirtelen
Fehérbé sápasztja
A magnóliákat.**

243

Leaving the doctor,
The whole world looks different
this autumn morning.

**Orvostól jövet
Egyszerre más lett a világ,
Őszi reggelen.**

254

I almost forgot
To hang up an autumn moon
Over the mountain.

**Az őszi holdat
Majdnem elfelejtettem
A hegy fölé lógatni.**

272

They smelt like roses;
But when I put on the light,
They were violets.

**Rózsailat száll –
Felgyújtom a villanyt
S ibolyát látok.**

288

A freezing morning:
I left a bit of my skin
On the broomstick handle.

**Fagyasztó reggel:
Otthagytam a seprűnyélen
Bőröm egy cafatját.**

301

A spring sky so clear
That you feel you are seeing
Into tomorrow.

**Tavaszi égbolt
Olyan tiszta, szinte
Ellátsz holnapig.**

303

A balmy spring wind
Reminding me of something
I cannot recall.

**Mire emlékeztet
A balzsamos tavaszi szél,
Rá kéne jönnöm.**

307

I feel autumn rain
Trying to explain something
I do not want to know.

**Mit is magyaráz
Az őszi eső – nem vagyok
Rá kíváncsi.**

334

A lakeshore circus:
An elephant trumpeting
Waves on blue water.

**Tóparti cirkusz:
Egy elefánt hullámot
Trombitál a vízre.**

365

The Christmas season:
A whore is painting her lips
Larger than they are.

**Karácsonyi évad:
A szajha nagyobbra festi száját,
Mint amekkora.**

368

While she undresses,
A spring moon touches her breasts
For seven seconds.

**Míg levetkőzik,
Keblein tavaszi hold időz
Hét másodpercre.**

370

The baby's hiccough
Dies down and the hum of flies
Fills the sunny room.

**Csecsemőcsuklás.
Eláll. Most légyzűmmögés
Tölti be a szobát.**

371

A peg-legged man
Stumps about in the garden,
Pruning the roses.

**Falábú ember
Kipeg-biceg a kertben,
A rózsát metszi vissza.**

375

The first day of spring:
The servant wears her blonde hair
In a new manner.

**Tavaszi első napja,
Szőke haját a cselédlány
Újmódi fésüli.**

382

A valley village
Lies in the grip of moonlight:
How lonely it is.

**Falu a völgyben,
Fogva tartja a holdfény.
Micsoda magány!**

407

In a light spring rain
An old woman is spitting
Into a handkerchief.

**Tavaszi zápor –
Öregasszony köpdös
Zsebkendőjébe.**

408

A dead mouse floating
Atop a bucket of cream
In the dawn spring light.

**Sajtár tej fölén
Tavaszi hajnalfényben
Döglött egér úszik.**

412

In this rented room
One more winter stands outside
My dirty window pane.

**Bérelt szobám –
Újabb tél rekedt kívül
Piszkos ablakán.**

422

My cigarette glows
Without my lips touching it, —
A steady spring breeze.

**Cigarettám izzik,
Pedig ajkam hozzá sem ér –
Tavaszi szellő.**

423

Settling on the screen
Of the crowded movie house,
A white butterfly.

**Zsúfolt moziban
Filmvászonra repült
Egy fehér lepke.**

425

An empty sickbed:
An indented white pillow
In weak winter sun.

**Üres betegágy,
Süppedt a fehér párna,
Bágyadt téli nap.**

427

While crows are cawing,
Poppies are dutifully
Deepening their red.

**Varjúk kárognak,
Mélyebben elpirulnak
A pipacsok.**

436

A nude fat woman
Stands over a kitchen stove,
Tasting applesauce.

**Pőre, kövér nő,
A tűzhely fölé görnyed,
Almaszószt kóstol.**

448

A washerwoman
Dyes a tub of water blue, –
The sunlit spring wind!

**Teknő vizében
Kékítőt old egy mosónő.
Tavaszi szél fúj.**

450

In a barbershop
The stench of soap and hair, –
A hot summer day!

**Borbélyműhelyben
Szappan- és hajszag terjeng –
Forró nyári nap!**

455

The green cockleburs
Caught in the thick wooly hair
Of the black boy's head.

**A néger fiú –
Zöld bojtortján ragadt
Gyapjas hajába.**

459

I am paying rent
For the lice in my cold room
And the moonlight too.

**Fizetem a bért,
Tetű is jár érte,
Meg holdfény is.**

461

Entering my town
In a heavy fall of snow,
I feel a stranger.

**Hazautaztam.
A sűrű hóesésben
Idegen a város.**

468

I have lost my way
In a strange town at night, –
A sky of old cold stars.

**Eltévedtem éjjel
Egy idegen városban –
Hideg csillag-ég.**

477

On a bayonet,
And beyond the barbs of wire, –
a spring moon at dawn.

**Bajonett hegyén,
Szögesdrótok megett:
A tavaszi hold.**

481

Shut in the ice box,
A cricket chirps sleepily
In an alien winter.

**Jégszekrénybe zárt
Tücsök cirreg álmosan,
Idegen télben.**

482

At a funeral,
Strands of filmy spider webs
On coffin flowers.

**Ravatalozó –
Halotti virágcsokron
Pókhálósálak.**

500

The sport stadium:
Every seat is taken
By whirling snowflakes.

**A stadionban
Hópelyhek kavarnak,
S helyet foglalnak.**

504

Across the table cloth,
Ants are dragging a dead fly
In the evening sun.

**Az abroszon át
Legyet vonszolnak a hangyák,
Hanyatlik a nap.**

518

Creamy plum blossoms:
Once upon a time there was
A pretty princess...

**Szilvavirágok:
Hol volt, hol nem volt egyszer,
Egy szép hercegnő...**

521

Just enough of snow
To make you look carefully
At familiar streets.

**Kis hó is elég,
Hogy éberebben figyelj
Az ismerős utcát.**

526

The arriving train
All decorated with snow
From another town.

**Érkező vonat,
Felhavazták szépen
Egy másik városban.**

530

My shadow was sad
When I took it from the sand
Of the gleaming beach.

**Elszomorodott
Árnyékom. Felhoztam
A csillogó tengerpartról.**

552

A small spring island
Is being measured by a
Ribbon of ship smoke.

**Apró szigetet
Méricskél egy hajó
Füstszalagja.**

554

The summer rainstorm
Drenches chickens in the fields,
Making them smaller.

**Nyári zivatar
Áztatja a csirkéket,
Kisebbek lettek.**

555

So cold it is now
That the moon is frozen fast
To a pine tree limb.

**Olyan hideg lett,
A hold hozzáfagyott
Fenyő ágához.**

556

The big light in the fog
Was but a little lantern
When we came to it.

**Világító fény
A ködben – csak egy lámpás,
Mire odaérünk.**

559

In this tiny pond
The great big lake in which
I swam as a boy?

**Tócsának tűnik
A nagy tó, hol egykor
Lubickoltam.**

571

From across the lake,
Past the black winter trees,
Faint sounds of a flute.

**A tavon túlról
Télfekete fák felől
Átsír a sípszó.**

579

Amid the daisies
Even the idiot boy
Has a dignity.

**Margaréták közt
A félnótás fiú is
Méltóságteljes.**

580

My cold and damp feet
Feel as distant as the moon
On this autumn night.

**Hideg és nyirkos
Talpam messze, mint a hold –
Őszi éjszaka.**

582

A limping sparrow
Leaves on a white window sill
Lacy tracks of blood.

**Sánta veréb volt
Fehér ablakpárkányon
Véres csipkenyom.**

587

In a damp attic,
Spilling out grains of sawdust,
A wounded rag doll.

**Nyirkos padláson
Fűrészpor morzsákat szór
Sebzett rongybaba.**

588

For six dark dank years,
A doll with a Christmas smile
In an old shoe box.

**Hat sötét év már,
Karácsony-mosolyú baba
Cipősdobozban.**

591

A sick cat seeks out
A stiff and frozen willow
Under which to die.

**Beteg macska
Merev, fagyott fűzfát keres,
Alatta haljon meg.**

592

Sitting in spring rain,
Two forgotten rag dolls,
Their feet in water.

**Tavaszi eső,
Két kintfelejtett rongybaba.
Lábuk vízben ázik.**

598

The blindman stumbles,
Pauses, then walks slower
Into the autumn night.

**Vakember botlik,
Megtorpan, lassan továbbmegy,
Őszi éjszakán .**

602

A slow creeping snail;
Moments later I could not
See it anywhere.

**Lassan csúszó csiga –
Egy pillanattal később
Sehol se látom.**

611

As the popcorn man
Is closing up his wagon,
snow begins to fall.

**A pattogatott
kukoricás zárja standját,
Megered a hó .**

613

While plucking the goose,
A feather flew wildly off
To look for snowflakes.

**Míg libát tépek
Egy szilaj pihe elszáll,
Hópelyhet koslat.**

616

The snowball I threw
Was caught in a net of flakes
And wafted away.

**Hógolyót dobtam,
Hópehely-hálóba hullt,
Továbbsodorta.**

618

High above the ship
On which immigrants sail,
Are departing geese.

**Bevándorlókkal
Zsúfolt hajó fölött
Ludak távoznak.**

625

The caw of a crow:
On a distant summer field
Goes a silent train.

**Varjúkárogás:
A messzi nyári mezőn
Hangtalan vonat fut.**

635

An empty seashore:
Taking a long summer with it,
A departing train.

**Üres tengerpart:
Elviszi hosszú nyarunk
Az induló vonat.**

638

In my sleep at night,
I keep pounding an anvil
Heard during the day.

**Álmomban éjjel
Tovább ütöm a vasat,
Mi nappal csengett.**

647

Burning out its time,
And timing its own burning,
One lonely candle.

**Ideje csonkig ég,
S égése méri ki idejét,
Elhagyott gyertyaszál.**

658

The naked mountains,
Washing themselves in spring rain
As green fields look on.

**Meztelen hegyek
Esőben mosakodnak,
Zöld mezők nézik.**

667

That sparrow bent dawn,
Its head tucked beneath its wing, –
Sewing a button?

**Fejét a veréb
Szárnya alá dugta.
Épp gombot varr?**

669

A leaf chases wind
Across an autumn river
And shakes a pine tree.

**Őszi folyón át
Szélt kerget a hullt levél
S megráz egy fenyőt.**

673

A flood of spring rain
Searching into drying grasses
Finds a lost doll.

**Tavaszi eső árja
Játékbabára talált
A száraz fű közt.**

686

A darting sparrow
Startles a skinny scarecrow
Back to watchfulness.

**Repül a veréb,
Mint a nyíl. Felriasztja
A madárijesztőt.**

704

The scarecrow's big sleeves
Advertising in the sun:
Huge, red tomatoes!

**Madárijesztő
Tárt karokkal hirdeti:
Szép paradicsom!**

711

With solemnity
The magpies are dissecting
A cat's dead body.

**Szarkák boncolják
Nagy ünnepélyesen
Egy macska tetemét.**

713

The creeping shadow
Of a gigantic oak tree
Jumps over the wall.

**Hatalmas tölgyfa
Felkúszó árnyéka
Átugrik a falon.**

721

As my anger ebbs,
The spring stars grow bright again
And the wind returns.

**Lehiggadt dühöm,
Felragyognak a csillagok
Visszatér a szél.**

730

From the cherry tree
To the roof of the red barn,
A cloud of sparrows flew.

**Cseresznyefáról
Istálló tetőre
Verébfelhő száll át.**

737

In the summer sun,
Near an empty whiskey bottle,
A sleeping serpent.

**Nyári napmeleg,
Üres viszkisüveg mentén
Kígyó szendereg.**

738

In the burning sun,
A viper's tongue is nudging
A cigarette butt.

**Perzselő napon
Vipera nyaldos egy
Cigaretta-csikkel.**

762

Droning autumn rain:
A boy lines up toy soldiers
For a big battle.

**Őszi eső zúg,
Ólomkatonák sora
Csatára készül.**

766

Standing in the snow,
A horse shifts his heavy haunch
Slowly to the right.

**Hóban veszteglő ló,
Lassan jobbra billenti
Nehéz tomporát.**

774

On my trouser leg
Are still a few strands of fur
From my long dead cat.

**Nadrágszáramon
Még van néhány szőrszál
Régholt macskámtól.**

776

Empty autumn sky:
The bright circus tents have gone,
Taking their music.

**Üres őszi ég,
A cirkuszsátrat fölszedték
Csinnadrattástul.**

782

From the dark still pines,
Not a breath of autumn wind
To ripple the lake.

**Komor fenyők közt
Őszi fuvalom se kél,
Hogy tavat fodrozzon.**

783

I cannot find it,
That very first violet
Seen from my window.

**Hová lett? Láttam
Az első szál ibolyát
Az ablakból.**

787

This autumn evening
Is full of an empty sky
And one empty road.

**Őszi estémet
Betölti az üres országút
És az üres ég.**

788

Around the tree trunk,
A kitten's paw is flicking
At an absent mouse.

**Fatörzs körül
Nemlétező egeret üldöz
Egy kismacska.**

795

A tolling church bell:
A rat rears in the moonlight
And stares at the steeple.

**Megkondul a harang,
Patkány hőköl a holdfényben,
A toronyra mered.**

809

Why did this spring wood
Grow so silent when I came?
What was happening?

**A tavaszi erdő
Mért nő oly halkán, ha jövök?
Mi történt?**